

bizottság dolgozott ki — viszont teljes mértékben átalakította az 1945 utáni korszak megítélését, s ennek keretében feladta azt a korábbi koncepciót is, amely a kontinuitás vállalására épült. Meg kell állapítanunk, hogy a szépirodalom már jóval korábban hiteles álláspontot alakított ki a kontinuitás és diszkontinuitás kérdéseiben, midőn rámutatott a Rákosi-korszaknak azokra a szörnyűségeire, amelyeket egyáltalán nem lehet a politikai rendszer alkalmi vagy szubjektivista eltorzulásával magyarázni, ellenkezőleg, magát a rendszert minősítik, magának a politikai és ideológiai struktúrának a jellegét határozzák meg. A szépirodalom a hivatalos állásfoglalásoktól merészen eltérő képet adott az 1956-os forradalom előzményeiről és lefolyásáról is: ez a kép nem a párthatározatoknak és a propagandának felelt meg, hanem az emberek köznapitapasztalatainak, annak a történelmi képnek, amelyet a nemzet őrzött emlékezetében. Olyan szépirodalmi művekre gondolok, mint Rónay György *A párdúc és a gödölye*, Sötér István *Budai Oroszlán*, Konrád György *A cinkos*, Nádas Péter *Emlékiratok könyve* és Esterházy Péter *Bevezetés a szépirodalomba* című művei, vagy éppen, még korábban, Déry Tibor, Örkény István és Mészöly Miklós elbeszélései.

Irodalmunk java tulajdonképpen sohasem fogadta el az 1948 utáni korszaknak azt a megítélését, amelyet az előbb ismertetett pártállásfoglalások megköveteltek, tagadta a hivatalos nézeteket a Rákosi-korszak vagy az 1956-os forradalom minősítésében is. A kontinuitásnak egy új koncepciója van kibontakozóban, ezt a folytonosságot az 1945—1948-as koalíciós korszak, az 1949-ben hallgatásra kényszerített irodalom, az 1953—1956-os „íróellenzék”, az 1956-os forradalom irodalma és a hivatalos nézetekkel, valamint a kulturális politikával küzdő későbbi szépirodalom, illetve irodalmi gondolkodás képviseli. Alighanem itt van az ideje annak, hogy irodalomtörténet-írásunk a kontinuitásnak ezt a vonulatát állítsa helyre a történelmi folyamatok kutatása és leírása során. A rekonstrukciónak ez a művelete fogja bizonyítani, hogy irodalmunk java sohasem kapitulált az erőszakkal vagy manipulatív eszközökkel rákényszerített hamis nézetek előtt, végezte dolgát, ahogy lehetett, s kifejezésre juttatta a nemzet valóságos tapasztalatait és igazi törekvéseit.

KÉRI LÁSZLÓ: KIS ANATÓMIA